

T.C.
KÜTAHYA BELEDİYESİ
TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ
HAFRİYAT ATIKLARI TOPLAMA DÖKÜM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının oluşumundan bertarafına kadar geçen süreçte çevre ve insan sağlığının korunmasını sağlamak, düzenli depolanmasını temin etmek, taşıma ve döküm işlemlerinin kurallara uygun yapılmasını sağlamak üzere usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelikte “kirleten öder” ilkesi, atık hiyerarşisi önleme–azaltma–yeniden kullanım–geri kazanım–bertaraf ve geri kazanımın önceliğı esastır.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik; belediye sınırları ve mücavir alanlarda hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının oluşumu, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanımı, döküm alanlarının işletilmesi ve denetimine ilişkin hükümleri kapsar.

Belediyenin hizmet alanında faaliyet gösteren gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum/kuruluşları; atık üreticileri, taşıyıcılar ve döküm/geri kazanım alanı işletmecileri bu Yönetmelik hükümlerine tabidir.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik; 2872 sayılı Çevre Kanunu, Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Yönetmeliğı ve ilgili diğler mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. Yönetmeliğın uygulamasında 5393 sayılı Belediye Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu ve Atık Yönetimi Yönetmeliğı hükümleri de dikkate alınır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

Hafriyat: Kazı, temel açma, yol yapımı vb. işlerde ortaya çıkan toprak, taş ve benzeri malzemeleri,

İnşaat ve Yıkıntı Atığı: Yapıların yapımı, tadilatı, yıkımı sırasında oluşan her türlü atığı,

Taşıma İzin Belgesi: Hafriyat taşıma işlerini yapacak araçlara verilen izin belgesini,

Döküm Alanı: Hafriyat ve inşaat/yıkıntı atıklarının kontrollü şekilde boşaltıldığı alanı,

GPS Araç Takip Sistemi: Taşıma araçlarının güzergâh ve faaliyet bilgilerinin izlenmesi için kullanılan sistemi,

Atık Üreticisi: Hafriyat toprağı veya inşaat/yıkıntı atığı oluşmasına sebep olan (inşaat/yıkım faaliyetini yaptıran veya yapan) kişi/kuruluşu,

Taşıyıcı: Atıkları taşıyan gerçek veya tüzel kişiyi,

Yıkım Faaliyeti: Yapıların tamamen veya kısmen yıkımı ile sökülme/demontaj işlemlerini,

Geri Kazanım: İnşaat/yıkıntı atıklarının ayrıştırılarak tekrar kullanımını veya ikincil hammaddeye dönüştürülmesini,

Geçici Depolama (Şantiye İçinde): Atıkların şantiye sınırları içinde, çevreye zarar vermeyecek şekilde, 12 ay geçici süreli biriktirilmesini, (gerekli görülmesi halinde süre uzatımı yapılabilir)

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi: Üretici–taşıyıcı–döküm alanı/tesis ilişkisinde taşımanın “belge zinciri”ni gösteren form/evrakı,

Denetim Tutanağı: Belediyenin yetkili personelinece düzenlenen tespit evrakını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Belediyenin Yetki ve Görevleri

Madde 5-

1. Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili plan hazırlamak.
2. Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmek.
3. Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemek.
4. Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetlemek.
5. Taşıma izin belgelerini düzenlemek, yenilemek ve iptal etmek.
6. Yasalara aykırı hafriyat dökümü yapan kişi/firmaları tespit etmek ve cezai işlem uygulamak. Asbest ve diğer tehlikeli maddeleri içeren atıklarla ilgili kurumlara bilgi vermek.
7. GPS araç takip sistemi altyapısını kurmak ve işletmek.
8. Denetim ekiplerini görevlendirmek.
9. Kaçak döküm noktalarını tespit etmek, temizliğini yaptırmak ve maliyetini kirletene rücu etmek.
10. Uygulama usullerini belirlemek üzere Müdürlük iç yönergesi/uygulama talimatı yayımlamak.
11. Gerektiğinde kolluk/zabıta ile koordineli denetim yapmak.

Temizlik İşleri Müdürlüğünün Görev Dağılımı

Madde 6-

- (1) Belgelendirme Birimi: Uygunluk belgesi, taşıma izin belgesi, yenileme/iptal işlemleri.
- (2) Saha Denetim Birimi: Şantiye, güzergâh ve döküm alanı denetimleri; tutanak düzenlenmesi.
- (3) GPS/İzleme Birimi: Araç takip, raporlama, ihlal şüphesi halinde saha denetimine sevk.
- (4) Döküm Alanı İşletimi: Kabul-çıkış kayıtları, tartım/fiş, ayrıştırma ve düzenli depolama kontrolü.

Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Üreticilerinin Yükümlülükleri (Gerçek veya Tüzel Kişiler)

Madde 7-

1. Atıkların çevre ve insan sağlığına yönelik olumsuz etkilerini, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamak.
2. Atıkların oluşumu, taşınması ve depolanması aşamalarında belediyeden uygunluk ve taşıma izinlerini almak.
3. Faaliyetleri sırasında atıkları bileşenlerine göre ayrı toplamak, geri kazanmak, biriktirmek ve atığın içinde zararlı, tehlikeli ve yabancı madde bulundurmamak.
4. Faaliyete başlamadan önce, atıkların taşınması ve depolanması ile ilgili olarak Atık Taşıma ve Kabul Belgesi'ni almak.
5. Hafriyat yapanlar, hafriyat toprağının çıkartılması sırasında gürültü ve görüntü kirliliği ile toz emisyonlarını azaltacak tedbirleri almak ve faaliyet alanının çevresini kapatmakla yükümlüdür.
6. Hafriyat yapan kişi/kuruluş hafriyat toprağının çıkarılması esnasında hafriyat alanının yanındaki binaları, doğal drenaj, enerji ve telekomünikasyon tesislerini/sistemlerini,

kaldırım ve yol kaplamasını korumak, olabilecek hasar ve erozyona karşı önlem almakla yükümlüdür.

7. Atıkların belediyenin veya mülki amirin izin verdiği geri kazanım veya depolama tesisi dışındaki yerlere dökmek.
8. Atıkların oluşumu, taşınması ve depolanması aşamalarında meydana gelebilecek kazalarda oluşacak zararı tazmin etmek ve kaza sonucu oluşacak kirliliği gidermekle, yükümlüdürler.
9. Denetime konu her türlü belgeyi görevlilere sunmak.
10. Şantiye içinde geçici depolamada; yağmur suyu drenajını engellemeyecek, toz oluşumunu azaltacak, yola taşınmayı önleyecek önlemleri almak.
11. Yıkım işlerinde; geri kazanılabilir malzemeleri (metal, ahşap, cam vb.) mümkün olduğunca ayrı biriktirmek/ayırmak.

Başvuru Esnasında Sunulacak Belgeler

- Taahhütname,
- Kazı işleminde hafriyat yönetim projesi,
- Yıkım işleminde yıkım kübaj hesabı.

Taşıyıcıların Yükümlülükleri

Madde 8-

- (1) Taşıma izin belgesi olmadan taşıma yapılamaz.
- (2) Araçta GPS sistemi çalışır halde bulunur; cihazın sökülmesi/devre dışı bırakılması yasaktır.
- (3) Taşıma sırasında atığın yola dökülmesi/saçılması önlenir; dökülme halinde derhal temizlenir.
- (4) Belediyece belirlenen güzergâhlara uyulur; zorunlu güzergâh değişikliği yazılı/elektronik bildirimle kayıt altına alınır.
- (5) Denetimde istenecek belgeler araçta bulundurulur.
- (6) Hafriyat/inşaat/yıkıntı atıkları taşıyan araçlar sarı renkte olacak ve araçların üzerinde büyük harflerle firma adı ve araç plakası yazılı olacaktır.

Döküm Alanı/Tesis İşletmecisinin Yükümlülükleri

Madde 9-

- (1) Kabul edilen her taşıma için kayıt tutulur (tartım fişi/kabul fişi/atık kabul belgesi).
- (2) Uygunsuz atık kabul edilmez; kabul edilmesi halinde sorumluluk doğar.
- (3) Sahada düzenli depolama, çevre emniyeti, toz bastırma ve iş güvenliği tedbirleri alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzinler ve Belgeler

Hafriyat Taşıma İzin Belgesi

Madde 10-

- Belge araç bazında düzenlenir.
  - Araçlarda GPS takılmış olması zorunludur.
  - Belgenin geçerlilik süresi 2 yıldır.
- (1) Başvuru ekleri: Ruhsat/oda kaydı (varsa), araç ruhsatı, vergi levhası, iletişim bilgileri, GPS montaj tutanağı/seri no, sürücü bilgileri, dilekçe, taahhütname.
  - (2) Yenileme: Süre bitiminden önce yenilenir; yenilenmeyen araçların faaliyeti durdurulur.
  - (3) Askıya alma/iptal: Ağır ihlallerde belge askıya alınabilir veya iptal edilir; iptal halinde yeniden başvuru için bekleme süresi/şartlar Müdürlükçe belirlenir.
  - (4) Devir yasağı: Belge devredilemez; araç değişikliğinde yeniden düzenlenir.

Hafriyat Uygunluk Belgesi

Madde 11-

- İnşaat ruhsatı kapsamında hafriyat çıkacak her faaliyet için düzenlenir.
- Projedeki hafriyat miktarı beyan edilir.
- Fazla veya eksik hafriyat durumunda revize edilir.
  - (1) Başvuru zamanı: Hafriyata başlamadan önce alınır.
  - (2) Başvuru ekleri: Ruhsat bilgileri, şantiye adresi/koordinat, tahmini miktar (m³/ton), yükleme alanı, önerilen taşıyıcı, planlanan döküm alanı.
  - (3) Revizyon: Miktar artış/azalışı ve şantiye koşullarındaki değişiklikler revizyon sebebidir.
  - (4) Yıkım faaliyetleri için ek: Yıkım izni/kararı ve ayrıştırma planı istenebilir.

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi (Belge zinciri)

Madde 12-

- (1) Her sevkiyat için üretici–taşıyıcı–kabul tesisi/döküm alanı tarafından imzalanan/elektronik üretilen “Atık Taşıma ve Kabul Belgesi” düzenlenir.
- (2) Belge; şantiye, araç plaka, taşıma saati, döküm sahası, miktar ve atık türünü içerir.
- (3) Denetimde ibraz edilmemesi “belgesiz taşıma” sayılır.

Ücretlendirme ve Tarifeler

Madde 13-

- (1) Toplama/taşıma/bertaraf bedelleri Belediye Meclisince kabul edilen ücret tarifesi üzerinden uygulanır.
- (2) Ücret; atık türü, miktar (m³/ton), mesafe ve döküm alanı işletim maliyetleri dikkate alınarak belirlenebilir.
- (3) Ücretlerin tahsil usulü ve muafiyet/indirim halleri (kamu yatırımları vb.) tarifede gösterilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Taşıma ve Döküm Esasları**

Taşıma Kuralları

Madde 14-

1. Hafriyat araçlarının kapalı kasa veya branda ile taşıma yapması zorunludur.
2. Araçların belirlenmiş güzergâh dışına çıkması yasaktır.
3. Yükleme alanından çıkışta teker/yol temizliği yapılır; çamur ve malzeme taşınması önlenir.
4. Yola dökülme/saçılma halinde taşıyıcı derhal temizlik yapmakla yükümlüdür; yapılmazsa belediyece yapılıp masrafı %20 fazlası ilgiliden tahsil edilir.
5. Hafriyat toprağı ve atık taşıyan araçların şehir içi trafiğini veya sınav dönemlerinde öğrencilerin olumsuz etkilenmemesi amacıyla gürültüye neden olacak tüm çalışmalarda, araçların belirli saatler arasında trafiğe çıkmaları konusunda kısıtlamalar Müdürlükçe düzenlenir ve duyurulur. Gece saatlerinde hafriyat ve atık taşıma faaliyetinde bulunacak firmaların önceden Müdürlüğümüzden özel izin almaları zorunludur. İzin alınmadan yapılan faaliyetler hakkında cezai işlem uygulanır.

Güzergâh ve İzleme

Madde 15-

- (1) Belediye güzergâhları belirler; okul/hastane/yoğun yaya alanlarında kısıtlama getirebilir.

- (2) GPS kayıtları; ihlal şüphesinde denetime sevk amaçlı kullanılır ve tutanakla desteklenir.
- (3) Sistem arızası halinde taşıyıcı derhal Müdürlüğe bildirim yapar; bildirim yapılmadan taşıma sürdürülürse ihlal sayılır.

Döküm Esasları

Madde 16-

Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanılması ve özellikle alt yapı malzemesi olarak yeniden değerlendirilmesi esastır.

- (1) Döküm yalnızca belediyece belirlenen/izin verilen sahalara yapılır.
- (2) Dere yatakları, tarım alanları, ormanlık alanlar ve su kaynaklarına döküm yasaktır.
- (3) Karışık atık (evsel atık, tehlikeli atık vb.) tespitinde sahaya kabul reddedilir; sorumluluk doğuran hallerde tutanak düzenlenir.
- (4) Döküm alanında kabul; tartım fişi/fiş/kabul belgesi ile kayıt altına alınır.
- (5) Şantiye içi geçici depolamada süre ve alan kriterleri Müdürlük talimatı ile belirlenebilir.

Kaçak Döküm ve Acil Müdahale

Madde 17-

- (1) Kaçak döküm tespitinde zabıta/denetim ekibi tutanak düzenler, fotoğraf/video ve gerekli görülen deliller kayıt altına alınır.
- (2) Çevre ve toplum sağlığı bakımından acil risk varsa belediye derhal temizlik/bertaraf yapar; masraf ilgiliden tahsil edilir.
- (3) Kimliği belirlenemeyen dökümlerde; kamera/GPS/kayıtlar üzerinden tespit çalışması yürütülür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer ve Son Hükümler

Yönetmelikte Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 18-

Bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, 18/03/2004 tarih ve 25406 Sayılı HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARININ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ ve yürürlükteki ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri saklıdır.

Uygulanacak Ceza ve Yaptırımlar

Madde 19-

Yapılan denetimlerde hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarını Yönetmelikte belirtilen esaslara aykırı olarak çevre kirliliğine neden olacak şekilde alıcı ortama verdiği tespit edilen üretici, taşıyıcı ve depolayanlar hakkında ilgili mevzuatlar çerçevesinde cezai işlemler uygulanır. Ayrıca tespit edilen eksiklik veya kirlilik, tebliğ edilen süreler içinde giderilmezse bu atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı maliyeti ile ilgili 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 40. Maddesi kapsamında işlem yapılır.

- (1) İdari yaptırım dayanakları: Özellikle çevreyi kirletme yasağı ve idari para cezaları, ilgili mevzuat uygulanır.
- (2) Uygulama sırası: Tespit–tutanak–tebliğ–süre verme–yerinde kontrol–idari yaptırım/ücret tahakkuku.
- (3) Belge yaptırımları: Tekerrür veya tehlikeli atıkların usulsüz taşınması, atıkların yetkisiz kişi/firmalara teslim edilmesi, çevre ve insan sağlığını ciddi şekilde tehdit eden dökülme veya

sızıntıya sebebiyet verilmesi, dere yatağı/göletler gibi yerlere dökülerek ağır ihlalde taşıma izin belgesi 3 ay süre ile askıya alınabilir ve/veya tekrar eden durumlarda iptal edilebilir.

(4) Maliyetlerin tahsili: Belediyenin yaptığı temizlik/taşıma/bertaraf giderleri ilgisine rücu edilir.

(5) Ceza tutarları: 2872 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezaları her yıl yeniden değerlendirilerek güncellenir; uygulanacak yıl için Bakanlıkça yayımlanan "idari para cezaları" listesi esas alınır.

(6) Usul güvencesi: GPS/izleme verileri, sahada düzenlenen denetim tutanağı ile desteklenmeden tek başına nihai yaptırım gerekçesi yapılmaz.

İtiraz ve Başvuru Yolları

Madde 20-

(1) Belediyece tesis edilen idari işlemlere karşı ilgili mevzuat çerçevesinde itiraz/başvuru ve yargı yolları açıktır.

(2) İdari para cezalarında tebliğ, itiraz ve tahsil usulleri genel hükümlere tabidir.

Yürürlük

Madde 21-

Bu yönetmelik Kütahya Belediye Meclisi'nin kabulünü müteakip İlin Mülki Amirine gönderilmesiyle yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 22-

Bu yönetmelik hükümlerini Kütahya Belediye Başkanı yürütür.

İkinci Bölüm Ek Madde

GPS Sisteminin Kurulmasına İlişkin Yetki

Madde 5/A – GPS Araç Takip Sistemi

1. Belediye, hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının taşınmasının izlenmesi ve denetlenmesi amacıyla GPS Araç Takip Sistemi kurmaya yetkilidir.
2. GPS sistemi zorunlu bir uygulama olarak derhal yürürlüğe girmez; belediye tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kademeli olarak uygulanır.
3. Belediye, GPS sisteminin uygulanmasına geçmeden önce;
  - o Pilot uygulama süresi,
  - o Teknik kriterler,
  - o Veri güvenliği,
  - o Araç sahiplerine tanınacak uyum süresi hususlarını belirleyerek duyurur.
4. GPS sistemi devreye girene kadar manuel denetim yöntemi uygulanır.

Madde 8/A – Hafriyat/inşaat/yıkıntı atıkları taşıyan araçlar.

Belediye, araç sahiplerine tanınacak uyum süresi hususları belirlenerek duyurur.

Dördüncü Bölüm Ek Madde

Taşıma ve Denetimde GPS Kullanımı

Madde 14/A – GPS Tabanlı İzleme

1. GPS sistemi faaliyete geçtiğinde, taşıma yapan araçların:
  - o Güzergâh bilgileri,
  - o Taşıma saatleri,
  - o Döküm alanına giriş-çıkış bilgileri izlenebilir.
2. GPS verileri tek başına idari yaptırım gerekçesi oluşturmaz; saha denetimi ve tutanak ile desteklenir.

3. GPS sisteminde tespit edilen ihlaller, denetim ekiplerine bildirim niteliğindedir.

Denetim ve Usul Güvencesine İlişkin Ek Madde

Madde 17/A – Denetim Usulü

1. Denetimler;
  - o Saha denetimi,
  - o Belge kontrolü,
  - o Görsel kayıtlar,
  - o Gerekli hallerde GPS verileri birlikte değerlendirilerek yapılır.
2. İdari yaptırım uygulanabilmesi için denetim tutanağı düzenlenmesi zorunludur.
3. Savunma hakkı tanınmadan belge iptali veya ağır yaptırım uygulanamaz.

Ceza ve Yaptırımlar Bölümüne Ek Güvence

Madde 19/A – Orantılılık ve Hukuki Güvence

1. Uygulanacak yaptırımlar;
  - o İhlalin ağırlığı,
  - o Tekerrür durumu,
  - o Çevreye verilen zarar dikkate alınarak orantılılık ilkesine uygun şekilde belirlenir.
2. GPS sistemine ilişkin yükümlülükler, ancak sistem fiilen devreye alındıktan sonra yaptırıma konu edilebilir.
3. Geriye dönük olarak GPS verisi gerekçesiyle işlem tesis edilemez.

Belediye Meclisinin 01.04.2026 tarihli ve 138 sayılı meclis kararıyla kabul edilmiştir.

Eyüp KAHVECİ
Belediye Meclis Başkanı

Nazan YILMAZ
Katip

Emre YEŞİL
Katip